

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1072

Vragen van de leden **Van der Staaij** en **Bisschop** (beiden SGP) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Buitenlandse Zaken over *rechtszekerheid na de Brexit* (ingezonden 2 november 2021).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 13 december 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 793.

Vraag 1

Klopt het dat bij internationale juridische contractuele geschillen¹ met een Britse wederpartij tot aan de Brexit voor Nederlandse (rechts)personen met name de Europese verordeningen Brussel I-bis (of: EEX I-Vo) en Rome I-Vo (gezamenlijk) een sluitend antwoord boden op de drie formele hobbels van (i) de bevoegdheid van de rechter, (ii) het toepasselijk recht en (iii) de erkenning en tenuitvoerlegging van het vonnis?

Antwoord 1

Ja dit klopt.

Vraag 2

In hoeverre zijn het oude EEX-verdrag en het Verdrag van Rome nog van toepassing op internationale juridische contractuele geschillen met een Britse wederpartij – mede gelet op het feit dat de EEX I-Vo en Rome I-Vo deze beoogden te vervangen – ook in het licht van de brief van de regering van het Verenigd Koninkrijk van 29 januari 2021 dat dit niet het geval is?

Antwoord 2

Het oude EEX-verdrag en het Verdrag van Rome zijn hierop niet van toepassing. De Nederlandse rechter blijft ook na de Brexit wel de verordening Rome I toepassen op een contractueel geschil met een Britse wederpartij voor het bepalen van het toepasselijk recht op de overeenkomst. De Britse rechter past daarop zijn eigen nationale regels voor bepaling van toepasselijk recht toe.

¹ Waarbij in de overeenkomst geen rechts- en/of forumkeuze is gemaakt en waarin geen arbitrageclausule is opgenomen

Vraag 3

Beaamt u dat een bilateraal verdrag uit 1967 (Trb. 167, 197), zowel binnen het domein van het arbeidsrecht als daarbuiten, onvoldoende aanknopingspunten biedt voor de derde «hobbel» van erkenning en tenuitvoerlegging van een vonnis wanneer de Britse wederpartij weigert zich te onderwerpen aan de rechtsmacht van de Nederlandse rechter?

Antwoord 3

Het bilaterale verdrag uit 1967 tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Verenigd Koninkrijk betreffende de wederkerige erkenning en tenuitvoerlegging van vonnissen in burgerlijke zaken is voor het Europese deel van Nederland vervangen door het Verdrag van Brussel (het EEX-verdrag), voor de onderwerpen waar het Verdrag van Brussel op ziet. Deze vervanging, die geregeld wordt door artikel 24 van het Verdrag inzake de toetreding van het Verenigd Koninkrijk tot het Verdrag van Brussel, betekent dat het bilaterale verdrag uit 1967 sinds 1 januari 1987 niet meer van kracht is in de relatie Europees Nederland-Verenigd Koninkrijk.

Vraag 4

Deelt u de conclusie dat hiermee sinds het einde van de overgangperiode van de Brexit (1 januari 2021) een vacuüm bestaat bij (arbeids)rechtelijke geschillen tussen een Nederlandse partij en een Britse wederpartij omdat de EU-verordeningen waarop contracten gebaseerd waren niet langer leidend zijn voor de oplossing van die geschillen, met name voor wat betreft de tenuitvoerlegging?

Antwoord 4

Het wegvallen van de Europese verordeningen voor contractuele geschillen door de Brexit betekent dat partijen hiervoor terugvallen op eventuele multilaterale verdragen zoals de verdragen van de Haagse Conferentie voor internationaal privaatrecht over dit onderwerp of op nationale regels van rechtsmacht, toepasselijk recht en erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen. Het Haags Forumkeuzeverdrag van 2005 regelt de exclusieve bevoegdheid van de door partijen gekozen rechter en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen van die rechter in een ander verdragsland. Zowel Nederland (via de EU) als het Verenigd Koninkrijk zijn partij bij dit verdrag. Dit verdrag is echter niet van toepassing op arbeidsrechtelijke geschillen.

Het Executieverdrag van de Haagse Conferentie van 2019 (Judgments Convention) regelt de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen van een rechter van een ander land. Dit verdrag sluit beslissingen in arbeidsrechtelijke geschillen niet uit. Maar dit verdrag treedt pas in werking als meer landen daarbij partij worden. De EU heeft een ratificatiebesluit in voorbereiding. Het VK is hierbij vooralsnog geen partij. Dit betekent dat voorlopig moet worden teruggevallen op de nationale regels van Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Voor Nederland komt dit neer op de regels van artikel 1–12 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) voor bevoegdheid van de Nederlandse rechter en artikel 431 Rv voor het verkrijgen van een executoriale titel voor een buitenlands toewijzend vonnis (door het instellen van een vordering tot veroordeling buitenlandse partij overeenkomstig het buitenlandse vonnis).

Vraag 5

Erkent u dat dit de rechtsbescherming voor Nederlandse en andere EU-burgers ingewikkeld maakt, en hiermee de kans groter is dat er vonnissen gewezen worden die – uiteindelijk – niet ten uitvoer gelegd (kunnen) worden in het Verenigd Koninkrijk?

Antwoord 5

De rechtsbescherming is na de Brexit voor contractuele geschillen ingewikkelder maar dit wil niet zeggen dat Nederlandse vonnissen minder kans maken op erkenning en tenuitvoerlegging in het VK. Of dit zo is, hangt af van de Britse regels voor erkenning en tenuitvoerlegging van Nederlandse vonnissen.

Vraag 6

Beaamt u dat een rechtzoekende hiermee reëel risico loopt op een vonnis waar je in de praktijk niets mee kunt, en zo ja, wat betekent dat voor zijn of haar rechtspositie?

Antwoord 6

Dit hangt af van de Britse regels voor erkenning en tenuitvoerlegging van Nederlandse vonnissen. Zie ook het antwoord op vraag 5.

Vraag 7 en 8

Beaamt u dat een passende oplossing zou zijn om het Verenigd Koninkrijk te laten toetreden tot het Verdrag van Lugano, waar bijvoorbeeld ook Zwitserland en Denemarken partij bij zijn?

Waarom heeft de Europese Commissie het toetreden van het Verenigd Koninkrijk tot dit verdrag verhinderd?

Antwoord 7 en 8

Zoals eerder aan uw kamer gemeld door de Minister van Buitenlandse Zaken beargumenteert de Commissie in haar mededeling over toetreding van het VK tot Lugano dat, gelet op de aard van het Verdrag van Lugano en het bestaande kader van justitiële samenwerking met derde landen, EU-instemming met de toetreding van het VK tot het Verdrag niet wenselijk is. De Commissie ziet het Verdrag van Lugano als een flankerende maatregel voor de economische betrekkingen van de EU met landen die onderdeel uitmaken van de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA). In dat verband wijst de Commissie erop dat alle huidige partijen bij het Verdrag ten minste gedeeltelijk deel uitmaken van de interne markt en op regelgevingsgebied zeer nauw met de EU zijn geïntegreerd. De Handels en Samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen EU en VK bevat daarentegen geen fundamentele vrijheden en beleidsmaatregelen van de interne markt. Volgens de Commissie zijn daarom de multilaterale Haagse verdragen, namelijk het Haags forumkeuzeverdrag van 2005 en het Executieverdrag van de Haagse Conferentie betreffende erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen uit 2019, het passende kader voor justitiële samenwerking met het VK op het gebied van burgerlijke en handelszaken.

Het kabinet heeft er in EU verband op gewezen dat toetreding van VK tot Lugano burgers en bedrijven de meeste rechtszekerheid zou bieden bij grensoverschrijdende geschillen. Gezien de intensieve juridische dienstverlening en goederenhandel tussen de EU en het VK en tussen Nederland en het VK in het bijzonder zou deelname aan de interne markt wat het kabinet betreft daarom niet leidend moeten zijn in de beoordeling. Tegelijkertijd begrijpt het kabinet dat er redenen kunnen zijn om een dergelijk verzoek af te wijzen.

Vraag 9

Wilt u in EU-verband, waaronder bij de Europese Commissie, aandringen op toetreding van het Verenigd Koninkrijk tot het Verdrag van Lugano, en zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Het kabinet ziet op dit moment geen mogelijkheden om de Commissie ertoe te bewegen een voorstel voor een EU-positie te doen. De realiteit is dat de Europese Commissie geen voorstel voor een EU-positie heeft gedaan en derhalve inmiddels aan de depositaris van het Verdrag van Lugano heeft laten weten dat de EU (nu) geen besluit tot aanvaarding van het VK als partij bij dit verdrag kan nemen. Hoewel de Raad de Commissie met gewone meerderheid kan uitnodigen om alsnog met een voorstel voor een Raadsbesluit te komen, zou de Raad een negatief voorstel voor een Raadsbesluit alleen met unanimiteit kunnen wijzigen. Voor het kabinet is hierbij van belang dat de EU niet afwijzend reageert op het verzoek van het VK. Uit een bespreking van de Commissiemededeling in Raadsverband blijkt dat veel lidstaten in meer of mindere mate het oordeel van het kabinet delen, maar dat er geen consensus kon worden gevonden. Het kabinet zal zich ervoor inzetten dat op een later moment nader kan worden gesproken over het verzoek van het VK, met aandacht voor alle relevante overwegingen.

Vraag 10

Welke (andere) maatregelen wilt u nemen om de rechtspositie voor Nederlanders en Nederlandse bedrijven bij juridische geschillen met een Britse wederpartij te versterken en rechtszekerheid te garanderen?

Antwoord 10

Nederland en het VK hebben een intensief handels- en rechtsverkeer, ook na de Brexit. De Netherlands Commercial Court (NCC), waar partijen in het Engels kunnen procederen als zij hiervoor kiezen, is een van de Nederlandse maatregelen die het voeren van een procedure over een complex contractueel geschil vergemakkelijken. Verder bereidt de Staatscommissie voor internationaal privaatrecht op mijn verzoek een advies voor over de aanpassing van artikel 431 Rv. De vraag is of het WODC-rapport over artikel 431 Rv aanleiding is om een volwaardige regeling in te voeren voor de erkenning en tenuitvoerlegging van vonnissen uit landen waarmee Nederland geen executieverdrag heeft. Ik verwacht dat de Staatscommissie haar advies in het voorjaar van 2022 afrondt. Ten slotte zet Nederland zich in om in de EU zo snel mogelijk tot een besluit te komen om partij te worden bij het Executieverdrag van de Haagse Conferentie van 2019. Als ook het VK hier partij bij wordt, zorgt dit voor een belangrijke verbetering van de rechtszekerheid voor de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in contractuele geschillen tussen Nederland en het VK.